

Opettajan opas:
Esimerkkitehtäviä (yläkoulun ja lukion tasolle) kirjaan

OIKEAANJOHDETUT KALIFIT

Islamin historian, monimuotoisuuden, etiikan
ja uskontodialogin näkökulmasta

YLÄKOULU-TASO

Islamin historia

1. Kuvaile Arabian niemimaan oloja "jäähilijän" aikakaudella.
2. Mikä on Jaṭribin kaupungin nimi nykyään? Miksi sen nimi vaihdettiin?
3. Miksi Profeetta (SAAS) muutti pois Mäkkasta?
4. Mikä on ḥijra ja minä vuonna se tapahtui?
5. Miksi Profeetta (SAAS) laati Medinan perustuslain?
6. Ketkä olivat mädiinalaisten yhteisiä vihollisia?
7. Milloin Profeetta Muḥammad (SAAS) kuoli ja missä?
8. Miksi Profeetan (SAAS) pojat tai hänen tyttären poikansa eivät perineet Profeetan asemaa muslimien johtajina heti Profeetan kuoltua?
9. Mitä tarkoittaa "ḥaliifa"?
10. Kerro kalifi Abu Bakrista:
  - a) elinvuodet
  - b) hallintovuodet
  - c) miten hänestä tuli muslimi
  - d) Miten hänestä tuli kalifi
  - e) 3 muuta mielestäsi tärkeintä tapahtumaa hänen elämässään
11. Kerro kalifi °Umarista:
  - a) elinvuodet
  - b) hallintovuodet
  - c) miten hänestä tuli muslimi
  - d) Miten hänestä tuli kalifi
  - e) 3 muuta mielestäsi tärkeintä tapahtumaa hänen elämässään
12. Kerro kalifi Uṭmaanista:
  - a) elinvuodet
  - b) hallintovuodet
  - c) miten hänestä tuli muslimi
  - d) Miten hänestä tuli kalifi
  - e) 3 muuta mielestäsi tärkeintä tapahtumaa hänen elämässään
13. Kerro kalifi °Alista:
  - a) elinvuodet
  - b) hallintovuodet
  - c) miten hänestä tuli muslimi
  - d) Miten hänestä tuli kalifi
  - e) 3 muuta mielestäsi tärkeintä tapahtumaa hänen elämässään

YLÄKOULU-TASO

Islamin moni- muotoisuus

1. Mikä on "umma"?
2. Miksi Mädiinan anşariit halusivat valita uuden johtajan nopeasti Profeetan (SAAS) kuoleman jälkeen?
3. Kaikki muslimit profeetan (SAAS) aikana eivät olleet arabeja. Mitä muita kansallisuuksia tai etnisiä taustoja muslimeilla oli?
4. Miten Abu Bakr (RAA) itse suhtautui valintaansa ensimmäiseksi kalifiksi?
5. Miten muslimien suuri enemmistö suhtautuu neljään ensimmäiseen kalifiin?
6. Miten muslimivähemmistöt suhtautuvat neljään ensimmäiseen kalifiin?

Islamin etiikka

1. Millä perusteella ihmiset ovat islamin mukaan tasa-arvoisia?
2. Mitä on "taqwaa"?
3. Profeetan seuralaiset jaetaan "muhääjireihin" ja "anşareihin". Mitä nämä nimitykset tarkoittavat?
4. "Mädiinan perustuslaissa" määrättiin, että Mädiina on turvapaikka kaikille, jotka liittyivät sopimukseen. Ketkä siis olivat turvassa Mädiinassa?
5. Mikä on "sunna"?
6. Vertaa miten eri tavoin Abu Bakr (RAA) ja °Umar (RAA) suhtautuivat uutisiin Profeetan (SAAS) kuolemasta.
7. Mitä oikeuksia ja velvollisuuksia tavallisilla kansalaisilla oli kalifeja kohtaan?
8. Tulevat kalifit noudattivat Abu Bakrin (RAA) jättämää hallintomallia. Millainen se oli?
9. Mikä on šuura?

Uskonto- dialogi

1. Millainen ihminen on islamin mukaan "muşrik"?
2. Mitä uskontoja Mädiinassa oli Profeetan (SAAS) aikana?
3. Mitä "Mädiinan perustuslaissa" luvataan juutalaisille?
4. Miten "Mädiinan perustuslaki" suhtautui muihin uskontoihin ja kulttuureihin (kuin islamiin)?

LUKIO-TASO

Islamin historia

1. Mitä on "c̣aṣabijja" ja miksi siihen perustuva hallintomalli ei toiminut Arabian niemimaalla enää 600-luvulla?
2. Kerro Jaṭribin heimosodasta. Ketkä olivat sen osapuolia?
3. Mikä oli Profeetan (SAAS) rooli Jaṭribin heimosodassa?
4. Kerro miten kukin kalifeista (Abu Bakr, °Umar, °Uṭmaan ja °Ali) (RAA) muuttivat Mädiinaan.
4. Kerro profeetta Muḥammadista valtion johtajana.
5. Minkä kolmen ohjeistuksen mukaan kalifin tuli hallita Profeetan (SAAS) kuoleman jälkeen?
6. Miten Qur'aanin kokoaminen kirjaksi tapahtui kalifien aikana?
7. Kolme neljästä ensimmäisestä kalifista surmattiin. Pohdi millaisia vaikutuksia sillä on ollut muslimien suhtautumiseen myöhempiin johtajiin.

Islamin moni- muotoisuus

1. Enemmistö muslimeista uskoo, että Profeetta (SAAS) ei nimennyt henkilöä, joka tulisi olemaan hänen kalifinsa. Miten Profeetta (SAAS) sen sijaan neuvoi tunnistamaan kalifin?
2. Ota selvää, miten šiialaiset muslimit perustelevat näkemystään °Alin oikeudesta olla Profeetan (SAAS) ensimmäinen seuraaja.
3. Mistä syistä °Uṭmaanin (RAA) hallintokauden lopussa kalifaatissa alkoi esiintyä levottomuuksia?
4. Miten muslimien ensimmäinen fitna vaikutti islamin suuntauksien syntymiseen?
5. Miten suhtautuminen neljään ensimmäiseen kalifiin vaikuttaa islamin eri suuntauksiin?

LUKIO-TASO

Islamin etiikka

1. Miksi "cʿaṣabijja" ei sovi islamin eettisiin periaatteisiin?
2. "cʿAṣabijja" ja "uskovien veljeys" ovat monin tavoin toistensa vastakohtia. Kerro miten tämä näkyy jossain nykypäivän valtiossa.
3. Quraišilaiset olivat profeetan (SAAS) rikkaita sukulaisia, mutta hän arvosti enemmän entistä orjaa Bilal ibn Rabaahia (RAA). Mitä tämä kertoo Profeetan (SAAS) periaatteista?
4. Mitä mielestäsi tarkoittaa lause "islam on universaali uskonto"?
5. Miksi islamissa ei arvosteta kansalliskiihkoa?
6. Etsi lisätietoa Bilal ibn Rabaahin (RAA) elämästä, ja kerro esimerkkejä miten "taqwaa" näkyi hänen elämässään.
7. Mäkan "pakolaisten" asettuminen Mädiinaan onnistui hienosti. Miksi? Etsi islamin perimätiedosta esimerkkejä ṣaḥaabien teoista.
8. Poimi jokin asia "Mädiinan perustuslaista" ja kirjoita siitä omia pohdintojasi.
9. Millainen suhde kalifeilla oli ollut Muhammadiin (SAAS) ennen kuin heistä tuli muslimeja?
10. Kerro miten kukin neljästä kalifista kääntyi islamiin.
11. Miten taqwaa näkyi kunkin kalifin elämässä ja teoissa?
12. Millaisen sukulaisuussuhteen Profeetta (SAAS) solmi tuleviin kalifeihin avioliittojen kautta?
13. Abu Bakr (RAA) kertasi nuorelle cʿUsamalle (RAA) taistelun säännöt. Mitkä ne olivat?
14. Kerro esimerkein miten kalifit suhtautuivat rahaan, omaisuuteen ja ylelliseen elämään.
15. Miten tulevat kalifit saivat Profeetalta (saas) kutsumanimensä "aṣ-Ṣiddiiq", "al-Faaruuq", "Ḍu-n Nuurain" ja "Abu Turaab"?

Uskonto-dialogi

1. Miksi Profeetta (SAAS) laati sopimuksen nimeltä "Ṣaḥiifatu-l Mädiina"? Mikä vaikutus sillä oli kaupungin elämään?
2. Etsi tietoa siitä, miten kristityt valtiot kohtelivat juutalaisia vähemmistöjä keskiajalla.
3. Kun Abu Bakr oli pyhiinvaelluksen johtaja, Profeetalle (SAAS) ilmoitettiin suuran 9 alkujakeet. Mihin asiayhteyteen ne kuuluvat?
4. Miksi islamissa uusien alueiden valtaamista kutsutaan "avaamiseksi" (fāḥ)?
5. Kerro miten kalifi cʿUmar (RAA) toimi ja käyttäytyi kun hän saapui kristityiltä valloitetuille alueille Syyriassa ja Palestiinassa.